

گروه آموزشی باستان شناسی

پایان نامه جهت دریافت درجه کارشناسی ارشد در رشته باستان شناسی

عنوان: بررسی آیین ها و آداب تدفینی در گورستان عصر آهن استرک
استادراهنما: دکتر جواد حسین زاده ساداتی
دانشجو: شهریار ریزانه
مهرماه ۱۴۰۰

واژه های کلیدی: عصر آهن، آیین ها، آداب تدفینی، گورستان، استرک جوشقان
چکیده:

اواسط هزاره دوم تا اوایل هزاره اول پیش از میلاد را می توان به عنوان یکی از مهم ترین ادوار پیش از تاریخ به شمار آورد. در این بازه زمانی شاهد تغییر سبک زندگی جوامع انسانی از شهرنشینی به زندگی کوچ رو مبتنی بر اقتصاد معیشتی دامپروری و کشاورزی هستیم. به همین علت به ندرت محوطه های استقرار در ارتباط با این بازه زمانی در ایران وجود دارد. برخلاف محوطه های استقرار، گورستان ها به صورت فراوان در سطح فلات مرکزی ایران وجود دارند. اما باستان شناسان همواره در تاریخ گذاری این گورستان ها با مشکلات بزرگی روبرو هستند. در این میان مواد فرهنگی به دست آمده از گورها شامل، بقایای انسانی، سفال ها و ابزارآلات سنگی در زمینه تاریخ گذاری کمک بسیار شایانی برای باستان شناسان می باشد. از طریق بررسی و مقایسه این اطلاعات می توان به طبقه بندی، گونه شناسی و تاریخ گذاری نسبی این مواد فرهنگی دست پیدا نمود. به همین دلیل است که گورستان ها یکی از عوامل بسیار مهم قابل دسترس در زمینه دست یافتن به فرهنگ ادوار عصر آهن در ایران به شمار می آیند. یکی از این محوطه های گورستانی که در مرکز فلات ایران واقع شده است گورستان استرک جوشقان می باشد. این محوطه را می توان به عنوان یکی از جدیدترین محوطه های یافت شده مربوط به اواخر هزاره دوم تا اوایل هزاره اول پیش از میلاد دانست. اولین هدف این پژوهش بررسی بازه زمانی این گورستان از طریق تحلیل و طبقه بندی انواع گورها و اشیاء درون آنها و سپس شناسایی الگوی تدفینی احتمالی در محوطه استرک جوشقان می باشد. مهمترین فصل های پژوهش حاضر فصل سوم و چهارم آن می باشد که هدف اصلی این پژوهش را دنبال می کند. در فصل سوم به شکل دقیق به بررسی و آنالیز گورها پرداخته می شود. در فصل چهارم تمامی گورهای حفاری شده و گورهای قاچاق از نظر آماری و تحلیلی مورد بررسی و مقایسه قرار می دهیم.